

Početna stranica>Pokretanje sudskog postupka>Gdje i kako>Troškovi

Išlaidos

Austrija

Šiame tinklalapyje pateikiama informacija apie teismo išlaidas Austrijoje.

Teisininkų atlyginimo reglamentavimo sistema

Advokatai

Austrijos **Advokatų kodekse** (vok. *Rechtsanwaltsordnung*) iš principo nustatyta, kad dėl advokatams mokamo užmokesčio už suteiktas paslaugas klientas ir advokatas gali **susitarti laisvai**.

Užmokestis gali būti apskaičiuojamas pagal **valandinį tarifą** arba kaip fiksuotas mokestis. Keičiantis pavienėms suteiktoms paslaugoms arba išnaudotam laikui, fiksuotas mokestis nekinta. Jeigu užmokestis konkrečiai nenumatytas, laikoma, kad buvo susitarta dėl pagrįsto dydžio atlygio.

Austrijos civilinio proceso kodekse (vok. *Zivilprozessordnung* – ZPO) ir Advokato mokesčių tarifų įstatyme (*Rechtsanwaltstarifgesetz*) numatyta, kad **civiliniame procese** teismas savo nutartyje dėl išlaidų turi nustatyti išlaidų dalį, kurią pralaimėjusi šalis turi kompensuoti laimėjusiai šaliai. Šios išlaidos grindžiamos ginčo verte ir suteiktos paslaugos trukme bei pobūdžiu.

Baudžiamosiose bylose iš esmės kiekvienas asmuo (kaltinamasis, privatus kaltintojas, civilinis ieškovas baudžiamajame procese), pasamdęs advokatą jam atstovauti, privalo padengti atitinkamas išlaidas. Taip yra ir tuomet, kai gynybos advokatas buvo paskirtas teismo, nebent būtų tenkinamos teisinės pagalbos teikimo sąlygos. Išlaidos skiriasi priklausomai nuo bylą nagrinėjančio teismo rūšies ir sudėties (pvz., apylinkės teismas (vok. *Bezirksgericht*), apygardos teismas, kuriame posėdžiauja vienas teisėjas (*Landesgericht mit Einzelrichter*in*), teismas, kuriame posėdžiauja neprofesionalūs teisėjai (*Schöffengericht*), ar prisiekusiųjų teismas (*Geschworenengericht*)).

Antstoliai

Atlygis, kurį teismo antstoliai (vok. *Gerichtsvollzieher*) gauna už savo veiklą, nustatytas Vykdomo kodekso (*Exekutionsordnung*) 6 dalyje (Vykdomo kodekso §§ 454 straipsnyje ir tolesniuose straipsniuose). Teisės aktuose taip pat numatytas **vykdymo mokestis** (vok. *Vollzugsgebühr*), kurį ieškovas (kreditore) turi sumokėti pateikdamas vykdymo prašymą, ir **fiksuotas mokestis** (*Pauschalgebühr*), nustatytas **Teismo mokesčių įstatymu** (*Gerichtsgebührengesetz*, GGG). Vykdomo mokestis (**§ Vykdomo kodekso 455 straipsnis**) įeina į vykdymo proceso išlaidas. Kreditoriaus prašymu, priteisdamas išlaidas, teismas gali nurodyti skolininkui kompensuoti vykdymo mokestį.

Antstolis taip pat turi teisę gauti atlygį už mokėjimų priėmimą. Šis atlygis gali būti atskaičiuotas iš sumokėtos sumos (

§Vykdomo mokesčių įstatymo 457 ir 462 straipsniai).

Nustatytosios išlaidos

Nustatytosios civilinio proceso išlaidos

Nustatytosios civilinio proceso šalių išlaidos

Teismų mokesčiai, mokėtini už naudojimąsi teismų paslaugomis, mokami kaip **vienartinis mokestis** arba **proporcingas mokestis, skaičiuojamas nuo vertinimo bazės**. Suma priklauso nuo bylos pobūdžio ir ginčo vertės (kurią lemia pinigine ieškinio vertė), taip pat nuo šalių skaičiaus. Jeigu bylos šalių yra daugiau negu dvi, pagal Teismo mokesčių įstatymo § 19a straipsnį gali būti pridedamas papildomas 10–50 proc. mokestis.

Civilinio proceso etapas, kai turi būti apmokėtos nustatytosios išlaidos

Pirmąja instancija vykdomame civiliniame procese vienartinis mokestis turi būti sumokamas teikiant pareiškimą. Mokestis **mokamas tik vieną kartą**, neatsižvelgiant į bylos pažangą šiuo etapu ir neatsižvelgiant į tai, ar ieškinyje nurodytas daugiau negu vienas reikalavimas ir ar jis susijęs su daugiau negu vienu asmeniu, ir šis mokestis taikomas visam pirmąja instancija vykdomam procesui. Jeigu prašoma teisių gynimo priemonė proceso eigoje pratęsiama, gali būti imami papildomi mokesčiai. Jie tampa mokėtini, kai teikiama rašytiniai pareiškimai ir dokumentai. Kai prašoma teisių gynimo priemonė pratęsiama posėdžio metu, mokestis tampa mokėtinas, kai tai įrašoma į protokolą. Nagrinėjant bylą **antrąja ar trečiąja instancija**, mokestis tampa mokėtinas, kai **pateikiamas pranešimas apie apeliacinį skundą** (§ Teismo mokesčių įstatymo 2 straipsnio 1 punktas). Išimties tvarka, bylą nagrinėjant ne ginčo tvarka, kartais turi būti mokamas ne ieškinio mokestis, o **sprendimo mokestis**.

Nustatytosios baudžiamojo proceso išlaidos

Nustatytosios baudžiamojo proceso šalių išlaidos

Iš esmės baudžiamajame procese teismo mokesčiai nemokami. Tik privataus kaltinimo tvarka vykdomame procese taikomi prašymų pradėti arba tęsti baudžiamąjį procesą pateikimo mokesčiai, taip pat mokesčiai už privatų kaltinimą palaikančios šalies apeliacinių skundų ir skundų dėl negaliojimo pateikimą.

Baudžiamojo proceso etapas, kuriuo turi būti sumokėtos nustatytosios išlaidos

Nustatytosios išlaidos turi būti sumokamos, kai teikiamas apmokestintas prašymas.

Nustatytosios konstitucinio proceso išlaidos

Nustatytosios konstitucinio proceso šalių išlaidos

Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo (vok. *Verfassungsgerichtshofgesetz* – VfGG) § 17a straipsnio 1 dalį mokestis yra 240 EUR.

Konstitucinio proceso etapas, kai turi būti apmokėtos nustatytosios išlaidos

Nustatytosios išlaidos turi būti sumokamos proceso pradžioje.

Advokatų ir teisės konsultantų informavimo prievolės

Šalių teisės ir pareigos

Iš esmės advokatai **privalo** informuoti savo klientus apie tai, kaip bus apskaičiuojamas užmokestis ir kokias išlaidas gali tikėtis patirti klientas. Advokato praktikos gairių (vok. *Richtlinien für die Ausübung des Rechtsanwaltsberufes* – RL-BA 2015) § 15 straipsnio 2 dalyje rekomenduojama, kad, imdamasis naujo pavedimo, advokatas informuotų klientą, kuo remiantis bus taikomas užmokestis ir ar advokatas turi teisę gauti tarpinius mokėjimus. Jeigu nebuvo susitarta dėl vienkartinio mokesčio, klientas pagrįstais intervalais turi teisę prašyti tarpinės ataskaitos arba jau suteiktų paslaugų ataskaitos, o jeigu buvo susitarta dėl mokėjimo pagal laiką – išdėbto laiko ataskaitos. Panašiai, prieš skiriant advokatą, turėtų būti sudarytas susitarimas dėl tarpinių mokėjimų pradžios ir dažnumo.

Išlaidų šaltiniai. Teisiniai pagrindai

Kur rasti informacijos apie teismo mokesčius?

Įstatymo normas dėl prievolės sumokėti ginčo tvarka nagrinėjamos civilinės bylos (ir komercinių bylų) išlaidas galima rasti Civilinio proceso kodekso §§ 40–55 straipsniuose. Ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylose (pavyzdžiui, šeimos bylose, ypač dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, arba ginčiuose dėl globos teisių, teisių bendrauti su vaiku arba išlaikymo reikalavimų) taikomos atskiros normos dėl prievolės sumokėti išlaidas. Bendrosios normos išdėstytos **Ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų įstatymo** (vok. *Außerstreitgesetz – AußStrG*) § 78 straipsnyje. Šių bendrųjų normų **išimtys** taikomos, *inter alia*, bylose dėl globos teisių ir teisių bendrauti su vaiku, taip pat bylose dėl nepilnamečių išlaikymo reikalavimų. Išlaidos **baudžiamajame procese** reglamentuojamos **Austrijos baudžiamojo proceso kodekso** (vok. *Strafprozessordnung – StPO*) §§ 380–395 straipsniuose. Teismo mokesčiai (vienkartiniai mokesčiai) išdėstyti Teismo mokesčių įstatyme.

Mokesčių, kuriuos turi teisę taikyti advokatai, planas pateiktas **internetiniame informaciniame lankstinuke, esančiame Austrijos advokatų asociacijos** (vok. *Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*) interneto svetainėje. Bendrąją informaciją taip pat galima gauti tarpinstitucinėje platformoje oesterreich.gv.at, skiltyje: Leben Themen > Dokumente und Recht > Zivilrecht > Zivilverfahren (Gyvenimas Temos > Dokumentai ir teisė > Civilinė teisė > Civilinis procesas). Bendro pobūdžio informacija apie teismo mokesčius skelbiama šioje svetainėje: oesterreich.gv.at. Įstatymų (pvz., Teismo mokesčių įstatymo ir mokesčių tarifų taisyklių) tekstus galima nemokamai rasti Austrijos Respublikos teisinės informacijos sistemoje (vok. *Rechtsinformationssystem des Bundes*), esančioje Federalinio kanclerio tarnybos interneto svetainėje.

Kokiomis kalbomis galima gauti informaciją apie bylinėjimosi išlaidas Austrijoje?

Vokiečių kalba.

Kur rasti informacijos apie tarpininkavimą?

Tarpininkų sąrašas (kurį tvarko Federalinė teisingumo ministerija) plačiai visuomenei pateikiamas tarpininkavimui skirtame [tinklapyje](#).

Kalbant apie atkuriamąjį teisingumą baudžiamosiose bylose, informacija apie tarpininkavimą kaltinamajam ir nukentėjusiajam (vok. *Tatausgleich*) pateikiama interneto svetainėje **NEUSTART** (ir anglų kalba).

Kur rasti papildomos informacijos apie išlaidas?

Internetinė informacija apie proceso išlaidas

Bendrąją informaciją apie Austrijos teismų sistemą, teismo išlaidas ir Federalinę teisingumo ministeriją galima rasti **Austrijos teisingumo sistemos** interneto svetainėje ir interneto svetainėje oesterreich.gv.at, kurioje pateikiama skaitytojui patogiai išdėstyta informacija.

Austrijos Respublikos teisinės informacijos sistemoje pateikiamas toliau nurodytų įstatymų **tekstas**[ÖS1]:

Teismo mokesčių įstatymas (vok. *Gerichtsgebührengesetz – GGG*)

Teisės gauti užmokesť įstatymas (vok. *Gebührenanspruchsgesetz – GebAG*)

Advokatų kodeksas (vok. *Rechtsanwaltsordnung – RAO*)

Advokato mokesčių tarifų įstatymas (vok. *Rechtsanwaltstarifgesetz – RATG*)

Bendrųjų advokatų honorarų nustatymo kriterijų (vok. *Allgemeine Honorar-Kriterien für Rechtsanwälte – AHK*) tekstas pateikiamas

Austrijos advokatų asociacijos portale.

Kur rasti informacijos apie vidutinę įvairių procedūrų trukmę?

Norėdami gauti šio pobūdžio informaciją, kreipkitės tiesiogiai į Austrijos Federalinę teisingumo ministeriją.

Kur rasti informacijos apie vidutinės bendras konkretaus proceso išlaidas?

Teismo mokesčiai, mokėtini už kiekvienos rūšies procesą, yra nustatyti iš anksto (**Teismo mokesčių įstatyme**). Jie gali keistis didėjant arba mažėjant ginčo vertei. Išlaidas, kurias civiliniame procese pralaimėjusi šalis turi sumokėti laimėjusiai šaliai (advokato užmokestis, ekspertų užmokestis, vertimo raštu ir žodžiu išlaidos), nutartyje dėl išlaidų nustato teismas. Teismas nutartį priima remdamasis **Advokato mokesčių tarifų įstatymu** (dėl advokatų mokesčių) ir **Teisės gauti užmokesť įstatymu** (dėl ekspertų ir vertėjų žodžiu ir raštu užmokesčio). Išlaidos daugiausia grindžiamos patirtomis išlaidomis ir išdirbtu laiku. Todėl konkretaus skaičiaus iš anksto nurodyti negalima. Iš esmės klientų mokamas užmokestis advokatams gali būti laisvai nustatomas jų susitarimu.

Pridėtinės vertės mokestis

Kur rasti informacijos apie pridėtinės vertės mokestį? Kokie tarifai taikomi?

Advokatų paslaugoms taikomas **pridėtinės vertės mokestis**. PVM Austrijoje yra **20 proc.**. Kaip ir kitos išlaidos, šis mokestis advokatui turi būti sumokamas atskirai, kaip numatyta **Advokatų mokesčių tarifų įstatymo § 16 straipsnyje** ir **Bendrųjų advokatų honorarų nustatymo kriterijų § 17 straipsnyje**. Į Advokatų mokesčių tarifų įstatyme ir Bendruosiuose honorarų nustatymo kriterijuose išdėstytus mokesčių tarifus pridėtinės vertės mokestis neįskaičiuotas.

Teisinė pagalba

Civilinėje teisejoje taikytina pajamų riba

Teisė gauti teisinę pagalbą (vok. *Verfahrenshilfe*) **nėra grindžiama įstatymu nustatyta pajamų riba**. Civiliniame procese (ir komercinėse bylose) teisinė pagalba reglamentuojama pagal **Austrijos civilinio proceso kodeksą**. Civilinio proceso kodekso nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylose. Sprendimą suteikti teisinę pagalbą priima **pirmosios instancijos teismas**.

Teisinė pagalba neteikiama, jeigu atrodo, kad planuojamu ieškiniu arba atsiliepimu į jį akivaizdžiai siekiama pagąsdinti kitą šalį arba neturima jokių perspektyvų laimėti. Teismas nusprendžia, kokios iš toliau išvardytų lengvatų gali būti suteikiamos kiekvienu konkrečiu atveju.

Austrijoje teisinė pagalba gali apimti:

laikiną atleidimą nuo teismo mokesčių, liudytojų, ekspertų ir vertėjų žodžiu arba raštu užmokesčio, bet kokių būtinų viešų pranešimų paskelbimo išlaidų, patikėtinio išlaidų ir teismo paskirto atstovo ar advokato išlaidų;

advokato atstovavimą.

Per trejus metus nuo proceso pabaigos iš teisinę pagalbą gaunančių šalių gali būti pareikalaujama **grąžinti** visą sumą arba jos dalį, jeigu jų finansinė padėtis pakinta ir jos dabar gali atlikti tuos mokėjimus neišleisdamos savo būtinųjų lėšų.

Baudžiamosios teisenos srityje taikytina kaltinamųjų ir nukentėjusiųjų pajamų riba

Nustatant, ar kaltinamasis, nukentėjusysis arba civilinis ieškovas turi teisę gauti teisinę pagalbą, **netaikoma jokia nekintamo dydžio pajamų riba**. Orientacinis kriterijus – išlaikymas, viršijantis pragyvenimą užtikrinantį darbo užmokesť ir mažesnis už tinkamą išlaikymo lygį. Pragyvenimą užtikrinantis darbo užmokestis reguliariai vertinamas iš naujo ir einamasis dydis skelbiamas **Austrijos teisingumo sistemos** interneto svetainėje.

Sąlygos, susijusios su teisinės pagalbos skyrimu nukentėjusiesiems

Kai pagal Austrijos baudžiamojo proceso kodekso § 66b straipsnį neturima teisės į teismo pagalbą (vok. *Prozessbegleitung*), civilinis ieškovas turi teisę gauti teisinę pagalbą, jeigu

jis neišgali sumokėti už advokato atstovavimą neišleisdamas būtinųjų savo lėšų (žr. pirmiau išdėstytus teiginius apie būtinąjį lėšų lygį), **ir** advokato atstovavimas atitinka **teisingumo vykdymo interesus**, ypač tinkamo reikalavimų vykdymo užtikrinimo, siekiant vėliau išvengti atskiro civilinio proceso, interesus.

Sąlygos, susijusios su teisinės pagalbos skyrimu kaltinamiesiems

Nekalbant apie **finansines sąlygas**, teisinė pagalba turi **atitikti teisingumo interesus, ypač interesą užtikrinti tinkamą gynybą**.

Gynybos advokato paskyrimas bet kuriuo atveju laikomas atitinkančiu teisingumo interesus:

kai tai yra būtinos gynybos (vok. *notwendige Verteidigung*) atvejis pagal Baudžiamojo proceso kodekso § 61 straipsnio 1 dalį (žr. toliau), kai kaltinamasis yra aklašis, kurčiasis, nebylys, kitaip neįgalus ar **nepakankamai gerai mokantis** teisme vartojamą oficialią kalbą ir todėl negalintis pats apsiginti, apeliaciniame procese,

jeigu byla pasižymi **sudėtingomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis**.

Būtinos gynybos atveju kaltinamajam **turi** atstovauti **gynybos advokatas**. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso § 61 straipsnio 1 dalį gynyba yra būtina šiais atvejais:

kai (ir kol) kaltinamajam taikomas kardomasis kalinimas (1 punktas);

per procesą dėl kaltinamojo prievartinio nukreipimo į saugomą psichiatrijos centrą pagal Baudžiamojo kodekso § 21 straipsnį (2 punktas);

per teismo procesą, kuriame sprendžiamas klausimas dėl prievartinio nukreipimo į priklausomybę turintiems nusikaltėliams, kuriems reikalinga rehabilitacija, skirtą įstaigą arba į pavojingiems recidyvistams skirtą įstaigą (3 punktas);

per teismo procesą apygardos teisme, kai jis posėdžiauja su tarėjais arba prisiekusiaisiais (4 punktas);

per teismo procesą apygardos teisme, kuriame posėdžiauja vienas teisėjas, jeigu bausmė, kuri gali būti paskirta, siekia daugiau negu trejus metus laisvės atėmimo, išskyrus apiplėšimų atvejus, nurodytus Austrijos baudžiamojo kodekso (vok. *Strafgesetzbuch* – StGB) § 129 straipsnio 2 dalies 1 punkte, ir vogtų prekių priėmimo atvejus, nurodytus Baudžiamojo kodekso § 164 straipsnio 4 dalyje (5 punktas);

kai vykdoma rungimosi principu pagrįsta apklausa (§ 165 straipsnis), jeigu tai yra būtinos gynybos dalis per teismo procesą, kaip nurodyta 3–5 punktuose (5a punktas);

kai nagrinėjamas apeliacinis skundas dėl tarėjų arba prisiekusiųjų teismo priimto sprendimo (6 punktas);

kai teikiamas prašymas teisminį bylos nagrinėjimą pradėti iš naujo ir kai prašymas nagrinėjamas viešame posėdyje (7 punktas).

Nemokamas teismo procesas

Siekiant apsaugoti nukentėjusių asmenų teises baudžiamajame procese, **psichosocialinė ir teisminė pagalba, pateikus prašymą, nemokamai teikiama** šių kategorijų nukentėjusiesiems:

smurtinių veiksmų, pavojingų grasinimų, seksualinių nusikaltimų arba nusikalstamų veikų, dėl kurių galėjo būti pasinaudota nukentėjusiųjų asmenine priklausomybe, aukoms;

dėl nusikaltimo galimai mirusio asmens sutuoktiniui, registruotam partneriui, gyvenimo partneriui, tiesioginės linijos giminaičiui, broliui ar seseriai ir kitiems to asmens išlaikomiems asmenims, taip pat kitiems giminaičiams, kurie tapo nusikaltimo liudytojais;

teroristinių nusikaltimų aukoms;

persekiojimo, nuolatinio priekabiavimo telekomunikacijų ar IT sistemos priemonėmis ir kurstymo aukoms;

garbės ir orumo įžeidimo, kaltinimų dėl nusikalstamos veikos, kurie jau buvo atmesti kaip nepagrįsti, įžeidimų ir šmeižto, kai yra tam tikrų priežasčių daryti prielaidą, kad veika buvo padaryta naudojantis telekomunikacijomis arba IT sistema, aukoms;

nepilnamečiams, kurie savo socialinėje aplinkoje tapo smurtinių veiksmų (smurto šeimoje, smurto prieš vaikus) liudytojais.

Jaunesnės nei 14 metų amžiaus nusikaltimų aukos turi teisę į nemokamą pagalbą visais atvejais ir neprivalo teikti prašymo. Psichosocialine pagalba siekiama nukentėjusįjį parengti procesui ir proceso keliamai emocinei naštai. Psichosocialinę ir teisminę pagalbą teikia paramos aukoms organizacijos, kurių paslaugas pagal **Baudžiamojo proceso kodekso** § 66 straipsnio 3 dalį užsako Teisingumo ministerija.

Ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylose mokesčiai nemokami už specialaus teisinio atstovo (vok. *Erwachsenenvertreterin/Erwachsenenvertreter*) skyrimą, taip pat **bylose dėl globos teisių ir teisių bendrauti su vaiku**. Mokesčiai taip pat nemokami už bylas, nagrinėjamas pagal Prievartinio nukreipimo į institucijas įstatymą (vok. *Unterbringungsgesetz*) arba Priežiūros globos namuose įstatymą (*Heimaufenthaltsgesetz*). Jeigu šalis turi mažai pajamų ir mažai turto, palyginti su mokesčiais, kurie turi būti sumokėti, gali būti skiriama teisinė pagalba – laikinai atleidžiama nuo mokesčių. Atleidimo mastas priklauso nuo prašymo, dėl jo teismas sprendžia savo nuožiūra.

Kada bylą pralaimėjusi šalis turi atlyginti bylą laimėjusios šalies išlaidas?

Ginčo tvarka nagrinėjamos bylos

Civiliniame procese (ir komercinėse bylose) išlaidos reglamentuojamos pagal **Austrijos civilinio proceso kodeksą**. Jame numatyta, kad apskritai kiekviena šalis privalo iš pradžių sumokėti savo dalyvavimo procese išlaidas. Abiejų šalių patirtos bendros išlaidos iš pradžių šalims turi būti padalijamos po lygiai. Kai teismas išsprendžia bylą, jis priima nutartį dėl išlaidų. Taikomas principas, kad išlaidos priteisiamos bylą laimėjusiai šaliai. Bylą visais atžvilgiais pralaimėjusiai šaliai nurodoma **kompensuoti** kitai šaliai visus mokesčius ir išlaidas, reikalingus tinkamam baudžiamojo persekiojimo vykdymui arba gynybai byloje. Jeigu šalims pavyko įrodyti vienus reikalavimus ir nepavyko įrodyti kitų reikalavimų, išlaidos tarpusavyje įskaitomos arba padalijamos proporcingai.

Nukrypimas nuo principo, kad išlaidos priteisiamos bylą laimėjusiai šaliai, pateisinamas tam tikrais atvejais:

kai byla pralaimima gana nežymiu aspektu, jeigu atmesta ieškinio dalis nesukėlė ypatingų išlaidų;

jeigu ieškinio sumą nustato ekspertai arba ji nustatoma teismo nuožiūra, o išlaidos turi būti įskaitomos tarpusavyje;

jeigu atsakovo elgesys nesukėlė priežasčių ieškiniui pareikšti ir jis pirma pasitaikusia proga pripažino reikalavimą; ir

jeigu dėl vienos šalies veiksmų procesas buvo atšauktas arba pripažintas niekiniu, iš tos šalies gali būti pareikalauta sumokėti visas išlaidas.

Ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos

Šeimos teisės bylos (išlaikymas, teisės bendrauti su vaiku, globos teisės, santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu) sprendžiamos ne ginčo tvarka. Bendrąsias normas dėl išlaidų ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylose galima rasti Ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų įstatymo § 78 straipsnyje. Tačiau daugeliui bylų galioja šių normų išimties. Šiuo atveju taip pat paprastai taikomas principas, kad išlaidos turėtų būti priteisiamos bylą laimėjusiai šaliai, tačiau teisingumo labui gali būti priteisiamos kitaip. Jeigu neprašoma kompensacijos, savo lėšomis padengiamos išlaidos (pvz., užmokestis ekspertams) turi būti sumokamos proporcingai pagal dalį byloje. Jeigu šios dalies negalima nustatyti, išlaidos turi būti padalijamos po lygiai.

Informacija apie įvairių rūšių bylas (išlaikymas, teisės bendrauti su vaiku, globos teisės, santuokos nutraukimas):

kalbant apie santuokos nutraukimo procesą, reikia skirti ginčijamą santuokos nutraukimą ir santuokos nutraukimą abiejų sutuoktinių bendru sutikimu.

Ginčijamas santuokos nutraukimas: ginčijamo santuokos nutraukimo atvejams taikomos specialios Austrijos civilinio proceso kodekso nuostatos. Jeigu nustatoma, kad dėl santuokos nutraukimo nekalta nė viena šalis, išlaidos turi būti įskaitomos tarpusavyje. Jeigu santuokos nutraukimo priežastis yra santuokos iširimasis ir jeigu teismo sprendime yra nustatyta atsakomybė už iširimą, kaltoji šalis turi sumokėti kitos šalies išlaidas.

Santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu: Santuokos nutraukimui abiejų sutuoktinių bendru sutikimu taikomos ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų reglamentavimo normos. Šiuo atveju sutuoktiniai teismui pateikia du identiškus pareiškimus. Kadangi nėra rungimosi proceso, išlaidos nepriteisiamos.

Savo lėšomis padengiamas išlaidas šalys turi pasidalyti po lygiai.

Bylos dėl globos teisių ir teisių bendrauti su vaiku taip pat nagrinėjamos ne ginčo tvarka. Taikant išimties sąlygą (Ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų įstatymo § 107 straipsnio 5 dalis), šios rūšies procese išlaidos nepriteisiamos.

Taikant kitą išimties sąlygą (Ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų įstatymo § 101 straipsnio 2 dalis), išlaidos nepriteisiamos bylose dėl nepilnamečių vaikų išlaikymo reikalavimų.

Baudžiamasis procesas

Baudžiamajame procese kiekvienas gynybos advokato ar kito atstovo atstovaujamas asmuo privalo išlaidas padengti pats, net jeigu advokatą skyrė teismas (Baudžiamojo proceso kodekso § 393 straipsnio 1 dalis).

Nuosprendyje, kuriuo nuteisiamas kaltinamasis, jam taip pat turi būti nurodoma sumokėti baudžiamojo proceso išlaidas (Baudžiamojo proceso kodekso § 389 straipsnio 1 dalis. Pagal **Baudžiamojo proceso kodekso § 381 straipsnio 1 dalį** baudžiamajame procese gali būti patiriamos toliau nurodytos išlaidos: vienkartinis mokestis, iš kurio padengiama dalis toliau išsamiai nenurodytų baudžiamojo proceso išlaidų, apimančių tyrimo išlaidas ir prokuroro nurodymų ar teismo nurodymų atlikti oficialius veiksmus išlaidas. Vienkartinis mokestis nustatomas taip: apygardos teismo, posėdžiaujančio su prisiekusiaisiais, nagrinėjamosiose bylose – nuo 500 EUR iki 10 000 EUR; apygardos teismo, posėdžiaujančio su tarėjais, nagrinėjamosiose bylose – nuo 250 EUR iki 5 000 EUR; apygardos teismo, kuriame posėdžiauja vienas teisėjas, nagrinėjamosiose bylose – nuo 150 EUR iki 3 000 EUR; apylinkės teismo nagrinėjamosiose bylose – nuo 50 EUR iki 1 000 EUR;

užmokestis ekspertams, paprastai taip pat užmokestis vertėjams žodžiu;

išlaidos, skirtos sumokėti už valdžios institucijų suteiktą informaciją, pateiktas ataskaitas ar pareikštas nuomones;

išlaidos, skirtos sumokėti už kaltinamojo ar liudytojų pervežimą iš kitos šalies, ir išlaidos, skirtos sumokėti iš užsienio pašauktiems dalyvauti liudytojams; nutarties dėl lėšų įšaldymo vykdymo išlaidos, informavimo apie banko sąskaitas išlaidos, laiškų, telekomunikacinių duomenų konfiskavimo ir telekomunikacijų tinklais perduodamos informacijos perėmimo išlaidos;

išlaidos, susijusios su baudmės vykdymu, įskaitant kalinių perkėlimo į šalies vidaus arba užsienio įkaltinimo įstaigą išlaidas ir neįskaitant laisvės atėmimo baudmės vykdymo išlaidų;

su baudžiamuoju procesu susiję teismo mokesčiai;

gynybos advokatų ar kitų atstovų išlaidos;

vienkartinis mokestis, iš kurio dengiamos pagalbos nukentėjusiajam išlaidos – iki 1 000 EUR.

Išskyrus išlaidas, išvardytas pirmiau išdėstytuose 3 ir 7–9 punktuose, šias išlaidas avansu sumoka federalinės institucijos. Spręsdamas dėl 1 dalies 9 punkte nurodyto vienkartinio mokesčio, teismas atsižvelgia į jį mokėti privalančio asmens ekonominius pajėgumus. Atsakovas neprivalo sumokėti vertėjo žodžių paslaugų išlaidų.

Tačiau Baudžiamojo proceso kodekso § 391 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad baudžiamojo proceso išlaidos iš nuteistojo turi būti išieškomos tik tuo atveju, jeigu tai nekelia pavojaus lėšoms, būtinoms nuteistajam ir jo šeimai kukliam pragyvenimo lygiui išlaikyti ar jų galimybei sumokėti kompensaciją už nusikaltimų padarytą žalą. Jeigu išlaidų negalima išieškoti, nes nuteistasis neturi lėšų, teismas gali pripažinti išlaidas neišieškomomis. Jeigu teismas mano, kad ateityje išlaidas bus galima išieškoti, tačiau šiuo metu jų išieškoti negalima, atitinkamo asmens ekonominė padėtis turi būti pakartotinai įvertinama po tam tikro laiko. Įstatymu nustatytas išlaidų išieškojimo senaties terminas yra penkeri metai nuo galutinio nuosprendžio byloje priėmimo. Jeigu teismas nusprendžia, kad nuteistasis turi padengti proceso išlaidas, o vėliau paaiškėja, kad jis sumokėti nepajėgia, valdžios institucijos gali pratęsti mokėjimo terminą, leisti mokėti dalimis arba sumažinti išlaidas.

Jeigu baudžiamųjų bylų teismo nuosprendžiu nuteistasis įpareigojamas sumokėti civiliniam ieškovui bent dalinę kompensaciją, jis taip pat turi kompensuoti civilinio ieškovo baudžiamajame procese patirtas išlaidas.

Pagal Baudžiamojo proceso kodekso § 393a straipsnį įsteisintas kaltinamasis gali prašyti federalinių institucijų prisidėti prie jo gynybos advokato išlaidų apmokėjimo. Tai galioja būtinosioms faktiškai patirtoms piniginėms išlaidoms ir vienkartiniam mokesčiui, skirtam gynybos advokato išlaidoms padengti. Vienkartinis mokestis nustatomas atsižvelgiant į gynybos mastą ir sudėtingumą ir gynybos advokato teikiamų būtinųjų ir tinkamų paslaugų mastą, šis mokestis neturi viršyti toliau nurodytų sumų: apygardos teismo, posėdžiaujančio su prisiekusiaisiais, nagrinėjamosiose bylose – 10 000 EUR; apygardos teismo, posėdžiaujančio su tarėjais, nagrinėjamosiose bylose – 5 000 EUR; apygardos teismo, kuriame posėdžiauja vienas teisėjas, nagrinėjamosiose bylose – 3 000 EUR; apylinkės teismo nagrinėjamosiose bylose – 1 000 EUR.

Kai baudžiamasis procesas pradedamas privačiu kaltinimu arba civilinio ieškovo pareiškimu pagal Baudžiamojo proceso kodekso § 72 straipsnį ir kaltinamasis nuteisiamas, privatų kaltinimą pateikęs asmuo arba civilinis ieškovas privalo sumokėti visas bylos iškėlimo ar tolesnio nagrinėjimo išlaidas. Jeigu baudžiamasis procesas užbaigiamas susitarimu (vok. *Diversion*) (Baudžiamojo proceso kodekso §§ 198–209 straipsniai), civilinis ieškovas neprivalo mokėti išlaidų.

Ekspertų užmokestis

Ginčo tvarka nagrinėjamosiose civilinėse bylose (įskaitant komercines bylas) eksperto užmokestis įskaitomas tarpusavyje arba proporcingai padalijamas pagal tai, kiek šalis gali būti laikoma laimėjusia ar pralaimėjusia bylą (Civilinio proceso kodekso § 43 straipsnio 1 dalis).

Ginčijamo santuokos nutraukimo bylose, kai teismo sprendime nenurodoma atsakomybė, piniginės išlaidos turi būti įskaitomos tarpusavyje. Jeigu viena šalis sumokėjo daugiau negu pusę piniginių išlaidų, kita turi kompensuoti perteklių. Tačiau jeigu nustatoma vieno sutuoktinio kaltė, ta šalis turi padengti kitos šalies eksperto užmokestį.

Toliau nurodytose bylose iš pradžių iš valstybės lėšų sumokėtą eksperto užmokestį vėliau teismui turi kompensuoti šalys, kurių iniciatyva buvo užsakytos eksperto paslaugos arba kurių interesais buvo atliktas oficialus veiksmas: bylose dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, globos teisių ir teisių bendrauti su vaiku, taip pat bylose dėl nepilnamečių vaikų išlaikymo reikalavimų. Jeigu atlyginti išlaidas įpareigojami keli asmenys, jie yra solidariai atsakingi (Teismo mokėjimų įstatymo (vok. *Gerichtliches Einbringungsgesetz* – GEG) § 1 straipsnio 5 dalis, aiškinama kartu su to paties įstatymo § 2 straipsnio 1 dalimi).

Ekspertų užmokesčio suma reglamentuojama Teisės gauti užmokestį įstatymu. Kiekvienas konkretus atvejis priklauso nuo teismo prašomos išvados turinio ir masto.

Baudžiamajame procese eksperto užmokestis yra teismo išlaidų dalis (Baudžiamojo proceso kodekso § 381 straipsnio 1 dalies 2 punktas), o šias išlaidas pagal Baudžiamojo proceso kodekso § 389 straipsnio 1 dalį turi padengti nuteistasis. Ekspertų užmokestį nustato teismas arba prokuroras, o jį avansu sumoka federalinės institucijos.

Vertėjų raštu ir žodžiu užmokestis

Pirmiau pateiktas paaiškinimas taip pat galioja vertėjų raštu ir žodžiu užmokesčiui.

Susiję dokumentai

Išlaidų skaidrumo tyrimas: Austrija  (829 Kb) 

Susijusios nuorodos

Teismo mokesčių įstatymo § 32 straipsnis

Paskutinis naujinimas: 20/10/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.